

Kender du Færøerne? (niveau 2)

Føroyar

Færøerne består af 18 øer. De største øer hedder Streymoy, Eysturoy, Vágar og Suðuroy.

Færøerne ligger i verdensdelen Europa i den nordlige del af Atlanterhavet midt mellem Island, Skotland og Norge.

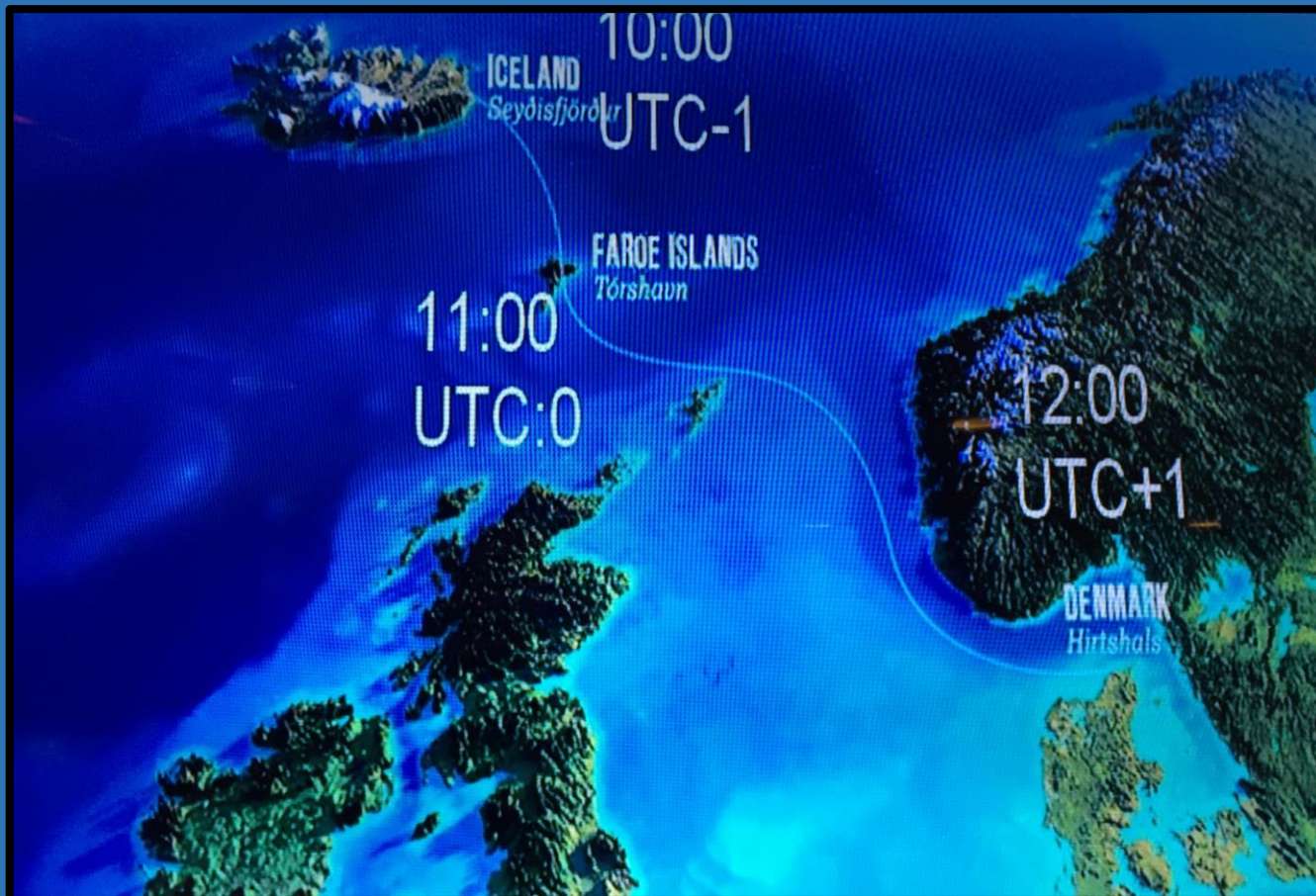
I luftlinje er der 1313 kilometer fra København til Færøernes hovedstad Thorshavn.

Færøerne opstod ligesom Island for 60 millioner år siden ved store vulkanudbrud. Siden fulgte flere mindre vulkanudbrud og kolde istider.

Der er i dag ingen vulkaner på Færøerne.

Færøerne ligger på 62 grader nordlig bredde og 7 grader vestlig længde.

Der er en times tidsforskel mellem Danmark og Færøerne.

Hvad er klokken lige nu på Færøerne?

Færøerne har ligesom Grønland rigsfællesskab med Danmark og er en del af de nordiske lande.

Færøerne har hjemmestyre og kan derfor selv beslutte mange ting, men bl.a. udenrigspolitik og forsvarspolitik er fælles med Danmark.

Der er 2 færøske repræsentanter i det danske folketing, og Grundloven gælder også på Færøerne.

Færøerne har tempereret kystklima med milde vintre og kølige somre. Gennemsnitstemperaturen er om vinteren 3,5 grader og om sommeren 10,3 grader. Vejret skifter tit, og Færøerne kaldes derfor ofte for "the land of maybee", for man ved ikke altid, om man kan overholde en aftale og komme til tiden, - det afhænger helt af vejret!

Det er ofte tåget og regnfuldt på Færøerne. Thorshavn har 273 regnvejrskdage om året. Bygden Hvalvik har i gennemsnit 300 regnvejrskdage om året. En vittighed lyder: "Det er bedst at tage til Færøerne i februar, for der regner det kun 28 dage" 😊.

Hvis du vil besøge Færøerne, kan du enten sejle eller flyve derop. Sejlturen fra Hirtshals til Thorshavn tager 38 timer om vinteren og 30 timer om sommeren.

Flyveturen fra København til Vágar tager 1 time og 35 minutter.

SK2882	Trondheim
SK925	Washington
TP757	Lisbon
EZY5684	Berlin/Txl
RC453	Faroe Islands
erudkald alls	 Afstand til gate Distance to gate

Mange varer sejles til Færøerne med færgen fra Danmark eller med containerskibe.

Mange varer flyves også derop.

Færøernes flag: Fra 1380 til 1948 havde Danmark og Færøerne det samme flag, nemlig Dannebrog, men mange færinger ville gerne have deres eget flag, og i 1919 fremstillede nogle unge færinger et flag, som de kaldte for Merkið. Flaget var ligesom det danske et korsflag, og det var hvidt, blå og rødt, men Danmark ville ikke godkende det som et officielt flag for Færøerne.

Under 2. verdenskrig bestemte England, at alle færøske skibe skulle sejle med et færøsk flag i agterstavnen eller malet på siden, så man let kunne se, hvor de kom fra, og da Færøerne fik hjemmestyre i 1948, blev Merkið Færøernes officielle flag.

Den hvide farve viser den klare himmel og skummet på bølgerne. Den blå og røde farve viser, at Færøerne er tæt knyttet til Norge og Island. Den røde og blå farve findes også i de fine færøske tørklæder.

De grønne øer

Færøerne kaldes ofte for "de grønne øer".

Der bor lidt over 50.000 indbyggere på Færøerne (2018), og de fleste bor enten i byer eller bygder. En bygd er en landsby med under 1500 indbyggere. Alle byer og bygder ligger langs kysterne.

Uanset hvor du befinder dig på Færøerne, er der aldrig mere end 5 kilometer til havet!

Færøernes hovedstad hedder på dansk Thorshavn. På færøsk hedder byen Tórshavn. I 2017 boede der 28.885 indbyggere i Thorshavn, så over halvdelen af Færøernes befolkning bor her.

Byen er opkaldt efter vikingernes gud Thor.

Øen ud for Thors-
havn hedder Nólsoy.

Thorshavn: Gamle kvarterer og nye kvarterer.

Klaksvík er Færøernes næststørste by.
Der bor 5117 indbyggere i byen (2018).

Klaksvík er Færøernes vigtigste by for
fiskeri og fiskeindustri.

Bygden Trøllanes ligger på nordspidsen af øen Kalsoy.

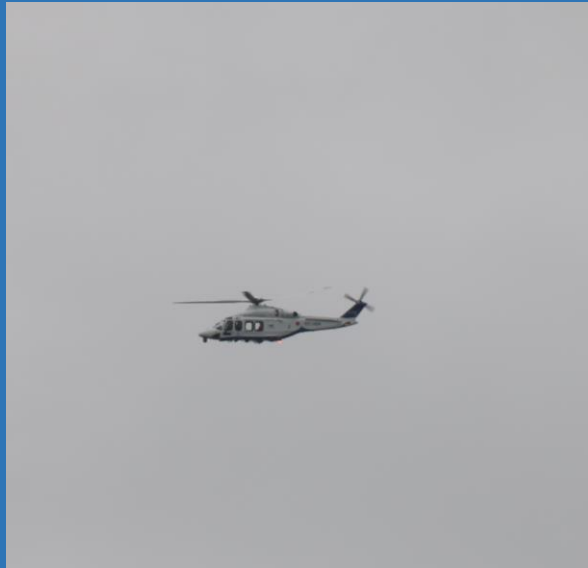
Her er bygden Gjógv.

Mykines er Færøernes vestligste ø. Der bor 19 indbyggere på Mykines. Havet mellem Vágur og Mykines bliver kaldt for "det værste havområde på Færøerne".

Man kan enten sejle eller flyve med helikopter ud til øen.

På øen er der mange fugle.

Tjørnuvik

I hele vinterhalvåret kommer solen ikke op over fjeldene bag Tjørnuvik, og først i 1960'erne blev der anlagt en vej til bygden. Indtil da måtte man enten sejle eller gå over fjeldet.

Eiði

Gjógv

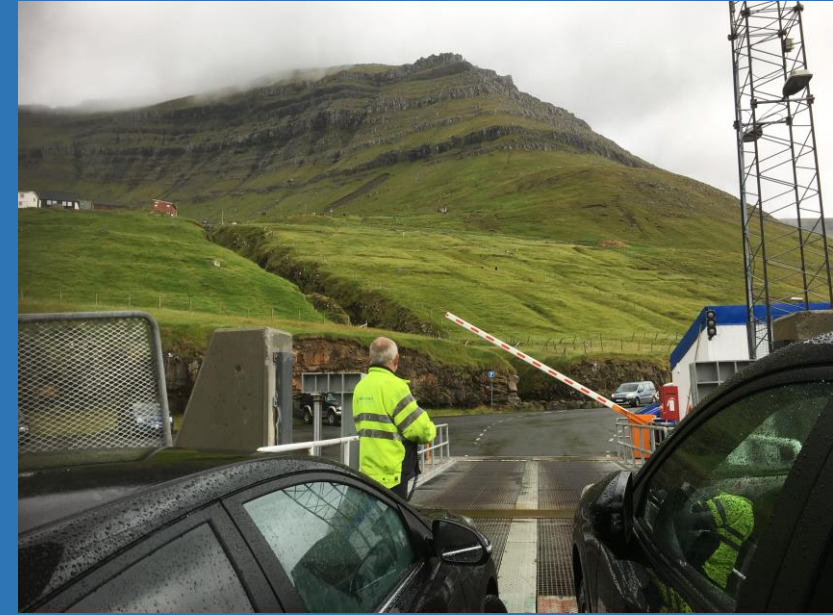

Der er 17 indbyggere i Gásadalur (Gåsedalen).
I dag kan du køre til bygden gennem den 1700 meter lange tunnel.
Før måtte man gå over fjeldet.
Kan du finde den lille tunnelåbning oppe i fjeldet?

Før i tiden skulle man sejle mellem alle øerne. I dag kan du køre gennem en tunnel under havet til Vágur og Borðoy. I 2020 åbner første del og i 2023 anden del af en 11,2 km. lang tunnel mellem Thorshavn

og Eysturoy. Den lange tunnel har en rundkørsel under havet, hvor den deler sig i to, så der er landgang to steder på Eysturoy.

Går en tunnel under havet, er der lys i den.
Er det en tunnel over land gennem fjeldet til en
bygd, er der ikke lys i den.
Tunnelsiderne er bart fjeld.

Atlantehavsbroen forbinder
Streymoy med Eysturoy.

Men husk altid at holde godt øje med trafikken på vejen.

Færøernes historie

I mange tusinde år var Færøerne ubeboet, indtil irske munke omkring år 625 - måske tidligere - i perioder bosatte sig på øerne, hvor de kunne leve i ensomhed.

Fra 800-tallet begyndte norske vikinger at bosætte sig på øerne, og munkene blev enten fordrevet eller rejste frivilligt videre til Island.

I 825 beskrev en munk Færøerne således: "Et land med får og havfugle et døgn sejlads nord for De britiske Øer."

I denne vig ved bygden Funningur på øen Eysturoy slog Grimur Kamban og hans mænd som de første vikinger sig ned på Færøerne i 800-tallet.

Flere steder på Færøerne kan man i dag se ruiner af vikingernes huse.

I Thorshavn står statuen af vikingehøvdingen Sigmundur Brestisson, som i 999 indførte kristendommen på Færøerne og fik øerne lagt ind under Norge.

I Gøta står statuen af Trondur, som kæmpede imod dette, men til sidst måtte overgive sig for ikke at blive slået ihjel.

På Tinganes i Thorshavn mødtes vikingerne til det årlige ting, handlede med hinanden og tog i fællesskab vigtige beslutninger.
I middelalderen blev Tinganes en fast handelsplads med pakhuse.

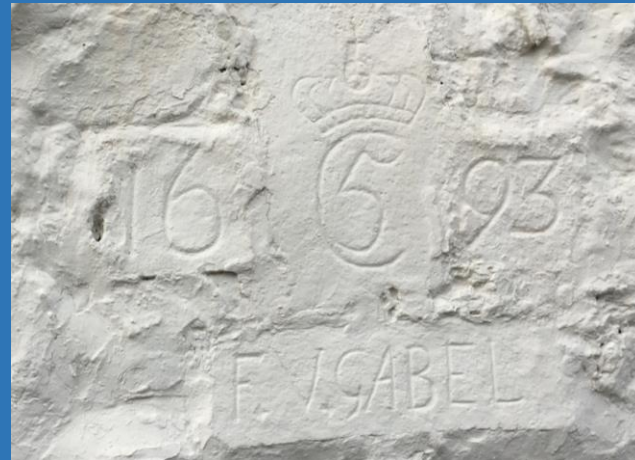

I 1380 fik Danmark og Norge samme konge, og Færøerne blev en del af Danmark.

Mange steder kan man stadig se danske kongers monogrammer.

Kanonnen skulle beskytte Færøerne mod sørøvere!

Sådan så der ud i Thorshavn i 1860.

Under 2. verdenskrig var omkring 8000 engelske soldater udstationeret på Færøerne. 132 færøske søfolk druknede under krigen, når deres skibe blev bombet af tyskerne, eller når skibene ramte miner i havet.

VERI HENDA KIRKJA
VÍGD MINNIÐ UM TEIR
FØROYSKU SJÓMENNINAR
IÐ LÓTU LÍV
Á HAVINUM
Í BARDAGAÁRUNUM 1939-1945

I 1948 fik Færøerne hjemmestyre. Det betyder, at Færøerne beslutter mange ting selv, men at nogle ting - bl.a. udenrigspolitik og forsvarspolitik - er fælles med Danmark.

Færøernes statsminister hedder en lagmand. Færøernes folketing hedder lagtinget. Lagtinget har 33 medlemmer. Færøerne har 2 medlemmer i det danske folketing.

Nogle færinger vil gerne have, at Færøerne løsriver sig fra Danmark og bliver et selvstændigt land. Andre færinger synes stadig, Færøerne og Danmark skal have rigsfællesskab.

- I de røde bygninger på Tinganes har de forskellige ministerier kontorer.

Valuta:

Færøerne har deres egne pengesedler, men der findes ingen færøske mønter. I stedet bruger man danske mønter.

Danske og færøske penge har samme værdi.

Sprog: Kan du læse og forstå færøsk?

SKILUR-tú-føroyskt

?

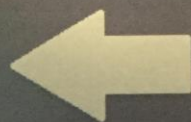

Kan du læse skiltene?

Summarframsýningin 2018

Øll börn, sum koma at síggja
framsýningina, skulu vera saman
við vaksnum!

Fodbold er en populær sport på Færøerne.

Skoler

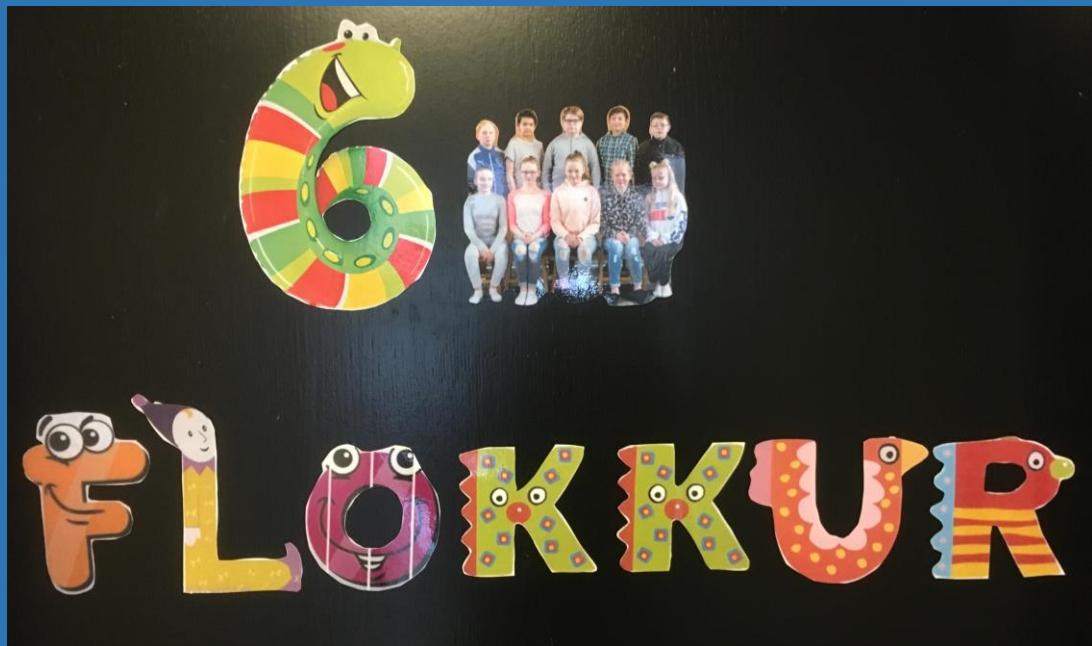

De fleste skoler ligger med flot udsigt til havet.

På besøg på Kollafjarðar Skúli

6. klasse fortæller om det bedste ved Færøerne:

Fra 3. klasse lærer eleverne både færøsk og dansk i skolen. De har 4 timer dansk hver uge. Hjemme ser eleverne mange danske udsendelser i fjernsynet.

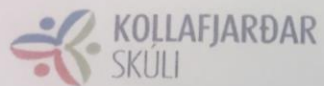
- Her er pænt.
- Her er flotte fjelde.
- Her er friskt vand.
- Her er mange både.
- Man kan fiske.
- Her er fredeligt.

Men ...

det regner meget, og mange ting er dyre, fordi det skal transporteres til Færøerne.

Morgensang

KOLLAFJARÐAR
SKÚLI

Tímatalva 2018/2019

klukkan	mánadagur	týsdagur	mikudagur	hósdagur	friggjadagur
08.00 - 08.45	NT (AR)	DA (EiH)	NT (AR)	KR (EiH)	FØ (IJ)
08.45 - 09.30	FØ (IJ)	DA (EiH)	NT (AR)	KR (EiH)	EN (IJ)
09.50 - 10.35	FØ (IJ)	EN (IJ)	ST (KD)	FØ (IJ)	DA (EiH)
10.35 - 11.20	EN (IJ)	EN (IJ)	ST (KD)	FØ (IJ)	DA (EiH)
Matarsteögur					
11.50 - 12.35	ST (KD)	FØ (IJ)	ITR 5+6 (EiH)	Söggja (EiH)	
12.35 - 13.20		ST (KD)	ITR 5+6 (EiH)		
13.30 - 14.15		Handv/List	Handv/List		
14.15 - 15.00		Handv/List	Handv/List		

Navn: _____

Flokkur: _____

6.

Fri- kvar- ter

Fugle

Der findes cirka 80 forskellige fuglearter på Færøerne, hvoraf cirka 54 arter yngler på øerne.

Nogle fugle er standfugle og er der hele året. Andre fugle er trækfugle, som er sommergæster eller kun besøger øerne kort tid på vej til og fra ynglepladserne i Island og Grønland.

Tjaldur

Strandskaden hedder på færøsk tjaldur, og den er Færøernes nationalfugl. Strandskaden er en trækfugl. Omkring den 12. marts kommer den tilbage til Færøerne, og så lytter man efter dens specielle piben. Når man hører den, er foråret kommet!

Strandskaden har sit eget vers:

Tjaldur, vær velkommen til os hjem
fra ukendte, fjerne lande!

Du bringer os bud om en lysere dag,
at nu er snart sommeren i hænde.

Verset er skrevet af præsten Jákup Dahl (1878-1944), som
bl.a. også skrev den første skolebog i færøsk.

Sulen er en stor havfugl.

Mallemukken er en stor stormfugl. På færøsk hedder den havhestur.

Småspove

Overalt på Færøerne er der måger.

Lunden

Lunden har sin rede i en lille hule i græsset på fuglefjeldet.

Den lægger kun et æg om året, og den fodrer sin unge med tobis, som den fanger i havet. Tobis er en lille fisk.

Lunden kaldes også for en søpapegøje på grund af det flotte næb – og for en sildebærer. Når den har en unge, kommer den flyvende med næbbet fyldt med små fisk hængende ud af næbbet.

I slutningen af august flyver alle lunderne langt ud på havet. Først næste forår kommer de tilbage til land.

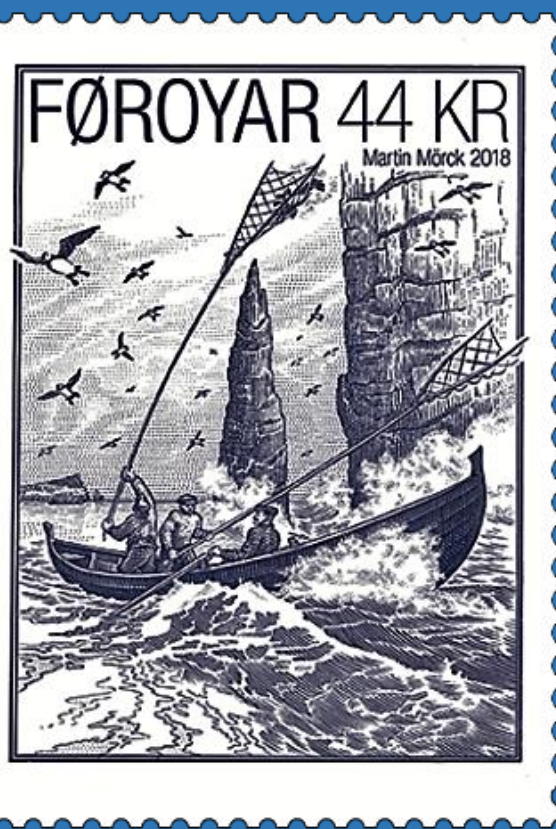
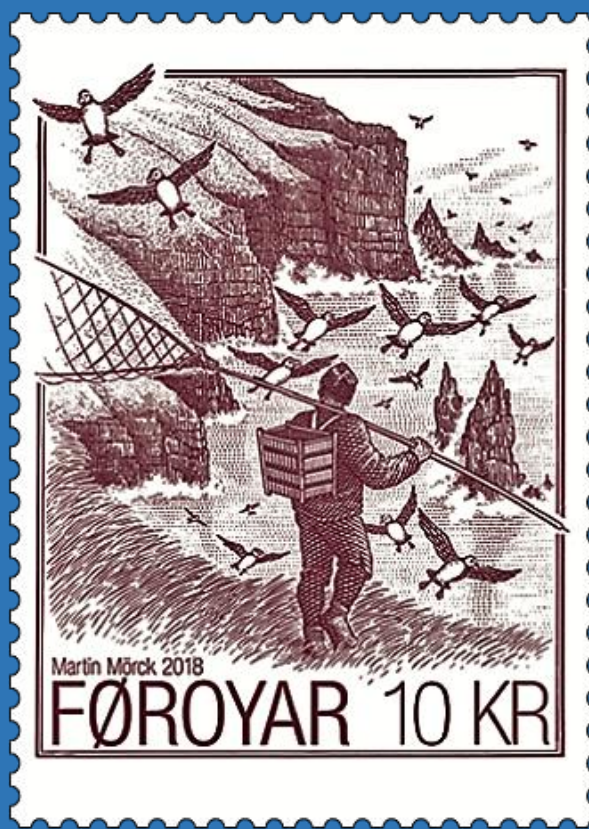
Lundens ben og fødder er orange.

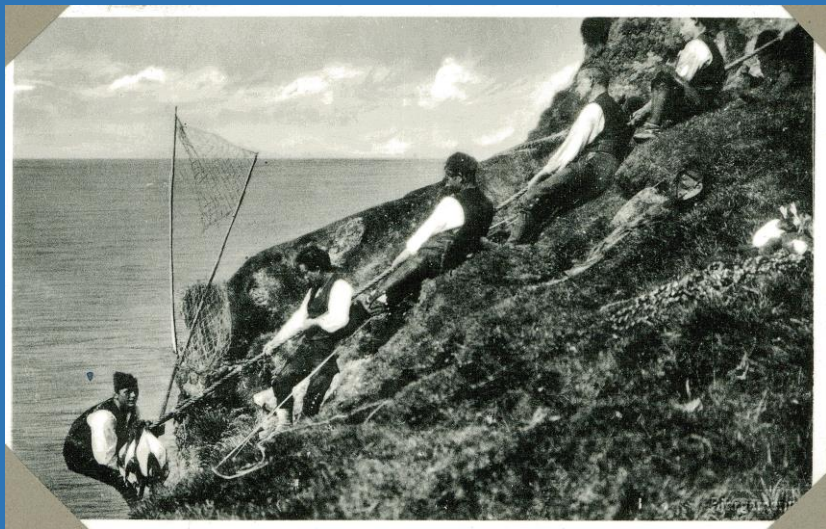
Lunderne
sidder
overalt på
fjeldsiden.

Hvor mange
kan du få
øje på?

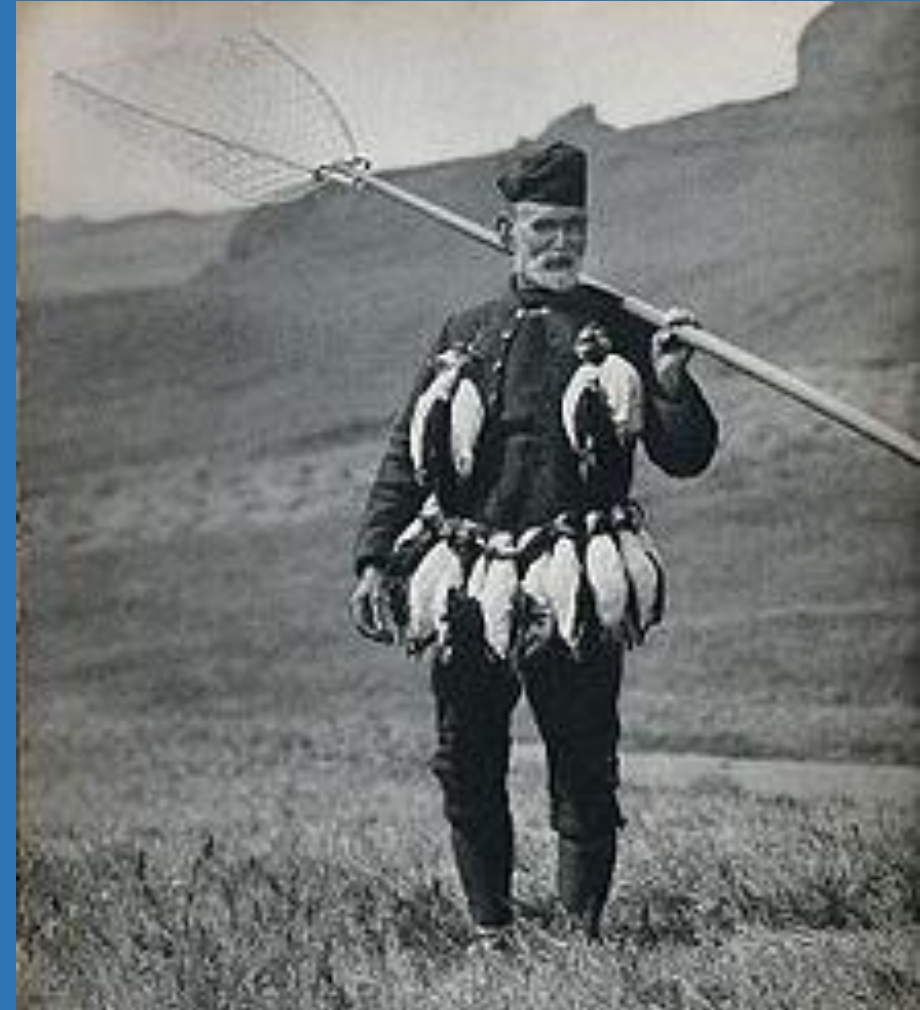

Tidligere fangede man mange lunder med net. I dag fanger man dem kun få steder i kort tid om sommeren. Manglen på tobis og kolde somre har gjort, at mange unger er døde.

Antallet af lunder er derfor faldet drastisk, og mange mener, at fuglene bør fredes hele året.

Mændene binder selens reb fast i stativet, inden de hejses ned ad klippesiden for at fange fugle og indsamle æg.

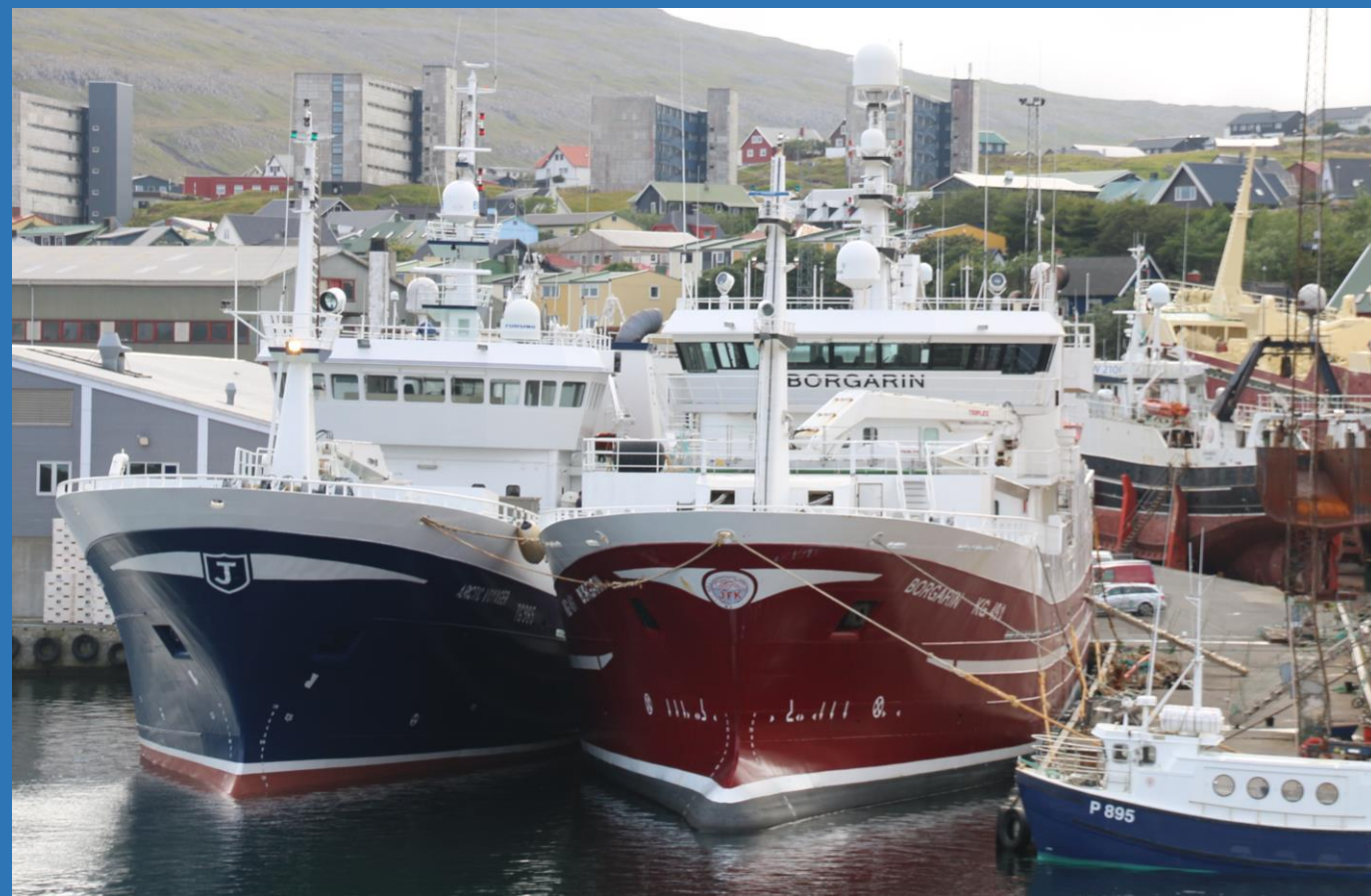

Fisk:

I havet rundt om Færøerne er der mange fisk, så fiskeri er helt naturligt det vigtigste erhverv på Færøerne.

Færingerne spiser selv mange fisk – især torsk, sild og makrel, men der eksporteres også mange fisk til udlandet.

Mindre og større både fanger bl.a. torsk, sild, sej og makrel.

Mange færinger henter selv aftensmaden på havet.

Besøger du Færøerne, skal du smage de store flotte fiskefrikadeller og fiskeboller. Fiskebollerne kaldes for knettir. På Færøerne spiser man kartoflerne med skræl.

”Fiskapylsa” til madpakken.

Tørret fisk, som oftest torsk eller sej, spises med kogte kartofler til.

Laks opdrættet i havdambrug udgør næsten halvdelen af Færøernes fiskeeksport.

Du kan få færøsk laks serveret på restauranter i Danmark.

Hvert år fanges der grindehvaler, når de kommer ind på lavt vand. Både kødet og spækkes spises, men man er i dag meget opmærksom på, at man ikke må spise det for ofte pga. det store indhold af kviksølv. Det frarådes gravide og ammende kvinder at spise kødet. Det frarådes i dag også piger og kvinder indtil overgangsalderen at spise spækket, da det pga. forurening indeholder PCB og DDT. PCB kan ødelægge fosterets nervesystem, og har man først indtaget stoffet, forsvinder det aldrig igen.

Mange færinger er gennem tiden druknet under fiskeri på havet. Mange mindesmærker rundt om på øerne fortæller om katastroferne og om de børn, som har mistet deres far.

Får: Færøerne betyder "fåreøerne".

Om vinteren er der 70.000 får på Færøerne. Om sommeren, når lammene er født, er der dobbelt så mange. Får æder græs, og 70.000 får er det antal dyr, der er føde til på Færøerne.

Færingerne spiser meget lammekød, så kødet fra de færøske lam dækker kun 40 % af behovet. De resterende 60 % importeres fra bl.a. New Zealand og Island.

Fårene på Færøerne er ude hele året. Om sommeren er de i "udmarken" i fjeldene. Bliver vejret for dårligt, kan de søge ly i små huse.

Om vinteren går fårene i "indmarken" nede ved bygden. Fårehundene hjælper med at samle fårene og få dem ned fra fjeldet.

Man skal holde godt øje med fårene på vejene. Man får en bøde, hvis man kører et får over.

Stegt lammekølle og lammerullepølse.
Færingerne spiser også meget skærpekød.
Det er tørret lammekød.

Et dørhåndtag!

Man kan dyrke kartofler og roer på Færøerne.

I løbet af sommeren skal der høstes hø til kørerne om vinteren. Nogle familier har får som "fritidsdyr" derhjemme, som også skal have vinterfoder. De stækkede gæs går frit i fjeldet.

Energi: Da det ofte regner på Færøerne, kommer en del energi fra vandkraft. Over byen Vestmanna findes fire dæmninger, hvor vandet opsamles, inden det ledes ned gennem store rør til tre vandkraftværker. Det ene kraftværk ligger midt på fjeldet, så vandet kan udnyttes to gange, idet det sendes videre fra øverste kraftværk og ned i endnu et kraftværk ved fjorden.

Det blæser ofte på Færøerne, så store vindmøller producerer vindenergi.

Den færøske dragt

Mange færinger bliver konfirmeret eller gift i deres flotte færøske dragt. Mange tager også dragten på, når de skal til fest.

Turister

Mange turister besøger Færøerne.
De nyder den flotte natur, de fisker,
og de vandrer i fjeldene.
Måske køber de nogle souvenirs
eller en varm færøsk trøje med hjem.

Turisterne vil gerne se de to klipper Risin og Kellingin.

Turisterne vil også gerne se statuen af Sælkvinden - Kópakonan - på øen Kalsoy. Den forestiller en ung pige, som blev til en sæl.

Hvad fortæller billedet her om Færøerne? Der er ...

© Lillemor Andersen / Forlaget Spiren 2018

Billedserien hører til det faglige/tværfaglige forløb om Færøerne i Ideer på tværs Bog 56.

